Лекція № 7. Рухливі ігри та методика їх навчання

Оздоровче та виховне значення рухливих ігор

- Рухливі ігри є одним із важливих засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку. Вони сприяють формуванню та вдосконаленню життєво необхідних рухів, всебічному фізичному розвитку та зміцненню здоров'я дитини, вихованню позитивних моральних і вольових якостей. Підкреслюючи універсальність цього засобу виховання, А. С. Макаренко писав: «Гра має важливе значення в житті дитини, має те саме значення, яке в дорослого має діяльність, робота, служба. Яка дитина в грі, такою з багатьох поглядів вона буде в роботі, коли виросте. Тому виховання майбутнього діяча відбувається насамперед у грі».
- Правильно підібрані рухливі ігри активно впливають на розвиток організму дошкільників. Різноманітні рухи та ігрові дії дітей під час гри, при вмілому керівництві ними, позитивно впливають на серцево-судинну, дихальну та інші системи організму, збуджують апетит і сприяють міцному сну.

Значення рухливих ігор у фізичному розвитку дошкільників -

1. Один із засобів різностороннього виховання дітей.
2. Важливий спосіб фізичного виховання.
3. Комплексно впливають на організм і на всі сторони особистості дитини.
4. Рухова активність і позитивні емоції підсилюють усі фізіологічні процеси в організмі, поліпшують роботу усіх органів і систем.
5. Привчають дітей в несподіваних ситуаціях використовувати набуті рухові навички.
6. Сприяють розвитку фізичних якостей.
7. Правила гри регулюють поведінку гравців і сприяють виробленню таких якостей - взаємодопомога, колективізм, чесність, дисциплінованість.
8. Сприяють вихованню вольових якостей - витримки, сміливості, рішучості.
9. Розвивають самостійність, активність, ініціативу, творчість, кмітливість.
10. Допомогають розширювати та поглиблювати уявлення про навколишню дійсність.
11. Рухливі ігри дають різноманітні можливості для вирішення інших завдань - розвитку мови, вправляння в лічбі тощо.

ВИМОГИ ДО ПІДБОРУ РУХЛИВИХ ІГОР

1. Виходити з програмових завдань (формування вмінь і навичок, виховна мета).
2. Враховувати вікові особливості дітей, їх інтереси, фізичну підготовку.
3. Враховувати місце в режимі дня, час проведення, погодні і природні умови:
   - до сніданку - ігри середньої і малої рухливості, перед сном - ігри малої рухливості,
   - взимку - ігри з нескладними рухами, влітку - спокійні ігри, хороводи.

Кожного дня підбирати такі ігри, які сприяють розвитку різних фізичних якостей.

Для розвитку швидкості

- проводять ігри, які потребують негайних рухових відповідей в обставинах, що швидко змінюються, ускладнених додатковими завданнями, а також ігри з подоланням певної відстані за найкоротший час («Біжіть до прапорця», «Хто перший», «Квач» та ін.).
- Для розвитку в дошкільників спритності використовують ігри, де діти виконують більш складні за координацією рухи: «Прокоти м'яч у ворота», «Не зачепи брязкальце», «Серсо» та ін.
- Розвивати силу окремих м'язів рук, ніг і тулуба можна в іграх, які потребують короткочасного силового напруження: «Хто далі кине», «З купинки на купинку», «Ведмідь і бджоли».
- Витривалість розвивається в іграх з інтенсивною руховою діяльністю, але оптимальною в часі для кожної вікової групи («Дожени свою пару», «Рибалки і рибки», «Вудочка» та ін.).

Під час ігрової діяльності у дошкільнят

- створюються позитивні умови для розвитку уваги, сприймання, уточнення певних понять, творчої фантазії, пам'яті.

- У процесі гри діти обмірковують, що і як краще зробити, розмовляють між собою, підраховують кількість влучень у ціль, поквачених гравців. Усе це сприяє розвитку мови, швидкості мислення, творчості та кмітливості.

- Ігри широко використовуються як засіб естетичного виховання тому, що діти відображають навколишній світ через ігровий образ, певну роль. До змісту багатьох ігор входять знайомі їм вірші або пісні.

- Все це дозволяє поглиблювати естетичні переживання дошкільнят. Чітке й швидке виконання рухів, погодженість дій під час гри, особливо коли вони проводяться під музику, формують естетичні почуття дітей, привчають помічати красу рухів.

- Різноманітні шикування та перешикування: в коло, шеренгу, колону – вимагають точності рухів, дотримання правильної постави, уваги та розвивають у дітей почуття прекрасного.

- Сприйманню краси гри значною мірою сприяє однакова фізкультурна форма гравців.

Організація та методика проведення рухливих ігор

- З дітьми дошкільного віку проводять три види рухливих ігор: сюжетні ігри, ігрові вправи (несюжетні ігри) та ігри з елементами спорту (городки, настільний теніс, бадмінтон, баскетбол, футбол, хокей).

- В основу сюжетних рухливих ігор покладено життєвий досвід дитини, її уявлення про навколишній світ (дії людей, тварин, птахів). Наприклад, з оповідей дорослих, телепередач, спостережень за навколишнім життям діти дізнаються про поведінку тварин і птахів (як стрибає зайчик, як він ховається від лисички, як дзьобає зернятко горобчик), а потім під час гри відтворюють рухи, характерні для того чи іншого образу.

- Для ігрових вправ (несюжетних ігор) характерна конкретність рухових завдань відповідно до вікових особливостей і фізичної підготовки дітей. Якщо в сюжетних іграх основну увагу гравців спрямовують на створення образів, досягнення певної мети і точне виконання правил, що часто призводить до ігнорування чіткості у виконанні рухів, то під час ігрових вправ дошкільнята повинні бездоганно виконувати основні рухи (влучити м'ячем у ціль, підлізти під мотузку, не доторкнувшись до неї тощо). Такі вправи застосовують здебільшого для вдосконалення в дітей певних рухів. Дозування вправ в цих іграх, на відміну від сюжетних ігор, визначають конкретніше, що також є однією з їхніх позитивних сторін.

З несюжетних ігор у старших дошкільників

- дуже популярні ігри з використанням різних предметів: кеглі, кільцекид, більбоке, школа м'яча та ін. Рухові завдання в цих іграх конкретні: влучити кулькою в кеглю, накинути кільце на палицю та ін. їх часто проводять у вигляді змагань між окремими дітьми або підгрупами (дві, три, чотири пари). Правила цих ігор вказують на порядок розташування предметів для гри, як їх використовувати, черговість дій гравців та ін. Ці ігри можуть проводитися як забави під час прогулянок, у дні здоров'я, на фізкультурному святі, коли діти виявляють свої вміння, спритність, швидкість у виконанні різноманітних рухових завдань.

- Оскільки ігрові вправи та сюжетні ігри застосовують в усіх вікових групах, то організація і методика їх проведення мають багато спільного.

- Досвід показує, що оптимальні умови для досягнення позитивних результатів у розвитку рухів дошкільнят створюються при поєднанні конкретних рухових завдань у формі ігрових вправ, які спрямовано здебільшого на чіткіше виконання певних рухових дій та сюжетних ігор, у процесі яких рухи, засвоєні дітьми раніше, вдосконалюються в різних умовах.

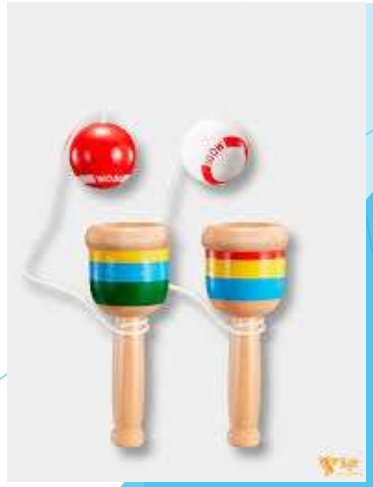

Проведення ігор з елементами спорту

- вимагає чіткого пояснення правил, які обумовлюють процес змагань між окремими дітьми або командами. Обов'язковим є оволодіння кожною дитиною руховими навичками (технікою рухів), які визначають результат змагань.

- За ступенем фізичного навантаження ігри бувають великої, середньої і малої рухливості.

- До ігор великої рухливості відносять ті, зміст яких становлять інтенсивні рухи: стрибки, біг у поєднанні з метанням, подоланням перешкод (пролізання в обруч, перестрибування через кубики та ін.).

- Ігри середньої рухливості передбачають активну участь в них дітей. Характер рухової діяльності учасників гри відносно спокійний (метання предметів у ціль, ходьба в поєднанні з іншими рухами: підлізання під дугу, переступання через предмети тощо).

- Під час ігор малої рухливості не всі діти виконують рухи одночасно. Іноді активно рухається лише частина з них, інші перебувають у статичному положенні і спостерігають за діями тих, хто грає, рухи, які становлять зміст гри, виконуються у повільному темпі.

Більшість рухливих ігор доступні й корисні дітям різних вікових груп

- Перед тим як вибрати гру, треба визначити мету, врахувати вікові можливості дітей, їхні інтереси та фізичну підготовленість, місце і час проведення, а також погодні умови. Якщо вихователь, наприклад, ставить завдання вдосконалювати у дітей вміння метати м'яч у ціль, тоді він добирає ігри, де цей рух основний («Влучи у коло», «Цілься краще», «Влучи м'ячем» та ін.).

- Залежно від підготовленості дітей правила можна спростити або ускладнити. Наприклад, у грі «Вовк у рові» відстань між лініями «рову» можна трохи збільшити або, навпаки, зменшити; у грі «У ведмедя у бору» в старшій та підготовчій до школи групах замість одного «ведмедя» призначити двох. Це ускладнить дії гравців, буде вимагати більшої уваги, швидкого бігу.

- Повторення вивчених рухливих ігор проводиться з деякими ускладненнями правил.

- Визначаючи гру, слід врахувати її місце в режимі дня і дотримуватися певної послідовності в діяльності дітей. Навесні, влітку та восени до сніданку краще проводити нетривалі ігри середньої або малої рухливості. У цей час діти здебільшого граються невеликими групками, а вихователь здійснює тільки загальне керівництво.

На заняттях з фізичної культури плануються ігри великої рухливості

- Вони входять в основну частину, проводяться з усією групою і мають навчальний характер, бо діти вдосконалюють, а іноді, особливо в молодших групах, розучують нові рухи. У заключній частині використовуються ігри малої рухливості, щоб зменшити фізичне навантаження і привести організм дітей у відносно спокійний стан.

- На прогулянках, за годину до денного сну та після нього, проводяться ігри будь-якої рухливості. Враховуються пора року і температура повітря. Особливої уваги потребує добір ігор у холодну пору року і в несприятливу погоду. У цей час краще проводити ігри з нескладними рухами (ходьбою, бігом у повільному темпі). Влітку ігри зі швидким бігом і стрибками краще давати на початку денної прогулянки або після полудня, коли знизиться температура повітря. Перед денним і нічним сном (у цілодобових групах) проводити ігри великої рухливості не рекомендується, бо діти збуджуються і не зможуть швидко заснути.

- З дітьми всіх вікових груп під час ранкової та післяобідньої прогулянок проводиться не менше п'яти-чотирьох рухливих ігор. Бажано, щоб у кожній грі брали участь всі вихованці.

Влітку кількість рухливих ігор збільшується до п'яти-шести

- У теплу пору року більшу частину дня дошкільники перебувають на свіжому повітрі, і можливості для організованої та самостійної ігрової діяльності в цей період значно збільшуються.
- Під час прогулянок доцільно проводити ігри з тими видами рухів, які розучувалися на заняттях з фізичної культури. Це дає дітям можливість удосконалювати їх в різноманітних ігрових ситуаціях.
- Добір ігор залежить також від місця їх проведення. У невеликому вузькому залі або груповій кімнаті можна проводити ігри із шикуванням у
- колони й шеренги, а також ігри, у яких діти беруть участь по черзі («Передай- стань», «М'яч капітану», «Влуч в обруч»).
- У великому залі та на майданчику можна проводити ігри будь-якої рухливості: з бігом врозтіч, метанням м'яча, естафети з елементами змагань.
- Під час прогулянок у теплу пору року для ігор широко використовують природні умови.
- Наприклад, у грі «Зайці та вовк» гравці ховаються за дерева, кущі, підлазять під низькі гілки.
- У грі «Переліт птахів» стають на колоду або пеньки і зістрибують з них.

Для проведення багатьох ігор потрібний різноманітний інвентар

- м'ячі, прапорці, обручі, скакалки, булави. Бажано, щоб він був яскравим (кольоровим), добре помітним у грі. Приладдя та інвентар готують заздалегідь, щоб на його розміщення й роздачу не затратити багато часу. Дрібний інвентар доцільно роздати після пояснення правил гри, інакше діти будуть неуважними. У старших групах для роздавання та розміщення інвентарю вихователь залучає дітей, спостерігаючи, щоб вони робили це організовано й швидко.
- До проведення гри треба добре підготуватися: вивчити її зміст, правила, вірші та пісні, що її супроводжують, відпрацювати рухи, які ви будете показувати дітям.
- Перед тим як розпочати гру, бажано зацікавити нею, щоб діти краще виконували рухи, які становлять її зміст. Наприклад, готуючись до проведення гри «Птахи у клітці», вихователь може під час прогулянки звернути увагу дітей на пташок, які стрибають по землі, дзьобають зернятка, шукають собі їжу, швидко літають.

- Під час пояснення змісту гри дошкільнят розміщують так, щоб кожний добре бачив і чув вихователя. Найкраще розставити їх у те положення, з якого вони починатимуть гру. В іграх із шикуванням у коло («Спіймай комара», «Відгадай по голосу») вихователь стає разом з дітьми стає у коло. Якщо гра починається з руху врозтіч («Гуси-лебеді», «Рибалки і рибки»), дітей зручніше шикувати в шеренгу або зібрати їх біля себе в півколо, щоб усім було добре чути й видно, що їм показуватимуть та про що розповідатимуть.

- Під час пояснення гри не рекомендується ставити дітей обличчям до сонця або іншого джерела світла, бо це негативно впливає на зір і розпорошує увагу.

Пояснювати зміст гри треба виразно, дохідливо, коротко, щоб не стомлювати дітей

- Розповідь повинна викликати у дитини яскраве уявлення про дійових осіб, яких вони зображатимуть. Емоційно-образне повідомлення сюжету гри допомагає дошкільнятам краще уявити ігрову ситуацію й виразніше виконувати характерні для даного образу рухи. У ході гри правила роз'яснюються і уточнюються.

- Для кращого засвоєння гри рекомендується, особливо у молодших групах, найскладніші моменти пояснювати жестом і показом деяких рухів. Перед цим бажано нагадати дітям, як треба бігати, стрибати, кидати м'яч тощо. Іноді основний рух можна виконати кілька разів до початку гри. Наприклад, у грі «Снайпери» з метанням м'ячів у ціль діти спочатку виконують кидок м'яча, а потім починають гру. Пояснюючи правила, виконання яких викликає труднощі у дітей, треба показати, як вони виконуються. Так, у грі «Зроби фігуру» можна для прикладу показати який-небудь рух – «маятник годинника», «зайчик з довгими вушками» та інше.

- Правила гри пояснюють докладно лише в тому разі, коли вона проводиться вперше. Повторюючи гру, тільки нагадують основний її зміст. Коли вводяться ускладнення, тоді потрібно пояснити додаткові правила і способи виконання ігрових дій. Пояснивши гру в старших групах, вихователь перевіряє, чи всі діти зрозуміли її, ставить їм кілька запитань щодо змісту і правил. Гра проходить злагоджено й чітко, якщо діти зрозуміли правила та ігрові дії, які вони повинні виконувати.

Важливий момент у проведенні гри –

- вибір одного або кількох ведучих, їхні ролі можуть бути різні: відгадати за голосом, хто підходив; наздогнати того, хто тікає; влучити м'ячем та ін. Виконання обов'язків ведучого має виховне значення: сприяє активності, формує організаторські навички. Бажано, щоб у ролі ведучого протягом року були всі діти.

- Є кілька способів визначення ведучого. Так, проводячи нову гру, вихователь може призначити ведучим ту дитину, яка краще за інших справиться з цією роллю, а потім призначати інших дітей. Ведучого можуть вибирати й самі діти, що має позитивне значення, оскільки дошкільнята колективно висловлюють бажання обрати на цю роль найбільш гідного товариша. Іноді ведучий може обрати собі заміну. Можна також визначити ведучого за допомогою короткої лічилки:

  - Ляльки дві і ведмежатко,
  - Круглий м'ячик і зайчатко - Порахуй, будь-ласка, ти!
  - Один, два, три, чотири, п'ять - Будеш ти нас всіх шукати!

Обов'язковою умовою проведення командних ігор у старших групах є правильне комплектування команд (підгруп).

- Вони мають бути рівні за силами й складом. У практиці є кілька способів поділу гравців на команди: за допомогою рахунку або фігурного маршерування, а також за призначенням капітанів команд.

- При розподілі дітей за допомогою рахунку вони шикуються в шеренгу, а потім розраховуються на таку кількість номерів, скільки має бути у грі. Внаслідок цього способу команди не завжди формуються рівні за силами.

- Розподіл гравців фігурним маршируванням здійснюється так: діти перешиковуються з колони по одному в колону по два, по три, де кожна з новоутворених колон - одна з команд. Такий розподіл гравців не потребує багато часу.
- На початку гри діти можуть самі вибирати капітанів залежно від кількості команд. Призначені капітани по черзі вибирають гравців. Це дає змогу швидко укомплектувати команди, рівні за силами.

- Усі способи розподілу дітей на команди слід запроваджувати відповідно до характеру та умов проведення рухливої гри.

Пояснивши правила гри, обравши ведучого, розподіливши гравців на команди

- та відповідно розставивши дітей (у залі або на майданчику), вихователь переходить до її проведення. Кожна рухлива гра починається за умовним сигналом (сплеск у долоні, свисток, змах прапорцем, рукою) або командою вихователя. Сигнал подається після того, як вихователь переконався, що всі діти добре засвоїли правила гри й зайняли відповідні місця.

- В іграх з розподілом дітей та підгрупи, особливо в естафетах, бажано користуватися командами: «Увага!», «Руш!». Останню з них іноді замінюють свистком. Це сприяє виробленню в дітей швидкої реакції на відповідні сигнали.

- Ігри сюжетного характеру («Квочка та курчата», «Птахи й зозуля» та ін.), де немає змагального моменту, не потребують чітких команд. Можна спокійно сказати, «Гру почали» або попередити дітей, що гра починається після слів:
- «Раз, два, три!». Після того як діти почали гру, вихователь уважно стежить за її ходом і поведінкою гравців.

- Під час гри педагог дає рекомендації дітям, які допускають помилки або порушують правила. Зауваження слід робити, не заважаючи ходу гри, не зупиняючи дітей. Гру зупиняють лише тоді, коли більшість учасників допускають грубі помилки і необхідно додатково пояснити правило.

- Особливої уваги потребують малоактивні й ослаблені діти, які недостатньо орієнтуються в завданні, бояться перестрибнути через «рів», підійти близько до «ведмедя» або «вовка»; їм треба своєчасно допомогти (підтримати за руку під час переходу через «місток» та ін.), підбадьорити, щоб вони були впевненішими.

При проведенні рухливих ігор набагато важче визначити фізичне навантаження,

- ніж під час виконання фізичних вправ, не пов'язаних з ігровими діями. Воно залежить від загального навантаження на занятті з фізичної культури, характеру діяльності дітей на прогулянці, від їхньої активності та інших факторів.
- Ігрова діяльність своєю емоційністю захоплює дітей, і вони не відчувають втоми. А тому, щоб дошкільнята не перевтомилися, потрібно своєчасно припинити гру або знизити інтенсивність рухів. Зовнішні ознаки стомлення – часте дихання, почервоніння обличчя, пітливість та погіршення координації рухів. Дитина може відчувати навіть запаморочення. Все це може негативно позначитися на загальному стані дитини, призвести до порушення сну й зниження апетиту.

- Для регулювання фізичного навантаження в грі застосовують різні методичні прийоми: зменшення або збільшення тривалості гри, а також кількості повторень усієї гри або окремих її етапів; зменшення або збільшення площі (залу, майданчика), на якій проводиться гра; скорочення або збільшення дистанції, яку пробігають гравці; ускладнення правил гри (введення двох або трьох ведучих) і кількості перешкод, які повинні подолати діти; введення короткочасних пауз для відпочинку або уточнення й аналізу помилок.

Тривалість гри залежить

- від мети, яку ставить вихователь; умов, в яких вона проводиться (заняття, прогулянка); віку дітей та їхньої кількості. Закінчити її треба своєчасно, коли дошкільнята одержать належне навантаження. Крім того, закінчення гри не повинно бути несподіваним для її учасників, бо це може спричинити негативну реакцію дітей. Коли гра не має певного закінчення, вихователь може припинити її після того, як змінити ведучого. Якщо гра командна (у старших групах), учасників повідомляють, скільки разів вона повторюватиметься.
- Після закінчення гри (особливо великої рухливості) діти виконують ходьбу з поступовим уповільненням темпу, що сприяє зниженню фізичного навантаження і приводить пульс до норми. Потім підбивають підсумки. Повідомляючи результати гри, слід вказати окремим дітям (командам) на допущені помилки та негативний бік їхньої поведінки. Обов'язково відзначають дітей, які активно грали, дотримувалися правил, виявляли ініціативу. Слід пам'ятати, що вміле підбиття підсумків має велике виховне значення.

Особливості проведення рухливих ігор

- **1-ша молодша гр. (діти віком до 3 р.)**
- Простий та доступний сюжет.
- Дійові особи знайомі.
- Виділена одна головна роль.
- Всі діти виконують одні ролі та рухи (наприклад, усі діти «миші», а вихователь «кіт» .
- Правила прості тісно пов'язані з сюжетом.
- Текст у віршах підказує рухи, замінює правила гри.
- Вихователь поєднує керівництво з виконанням ролі.
- Вихователь підказує як грати, надає приклад правильного виконання рухів.
- Тривалість гри 5-7 хв., кількість повторень-3-4 рази.
- «Жучок», «Миші та кіт», «Пташки у гніздечку».

2-га молодша група (вік дітей - 3-4 р.)

- Ігри з нескладним сюжетом.
- Основний зміст - відображення рухів тварин, птахів, руху транспорту, предметна діяльність дітей.
- Кількість правил 1-2, кількість ролей 1-2.
- Широко використовуються ігри із співом, віршованим текстом.
- Необхідно вимагати від дітей чіткого виконання умов і правил гри.
- Роль ведучого часто бере на себе вихователь.
- Діти на ведучу роль призначаються по черзі.
- Тривалість гри -6-8 хв., повтор гри -3-5 разів.
- «Сліпий Панас», «Влуч у ворітця», «Через струмочок».

Середня група (вік дітей 4-5 р.)

- Дітям цікаві найбільш складні рухи, вправи.
- Для гри краще об’єднувати від 5-6 до 10-12 дітей.
- До підготовки посібників, інвентарю залучаються діти.
- Ведуча роль належить дитині (вибір ведучого, використання лічилок).
- Різноманітні сюжети ігор.
- Ускладнюються взаємодії дітей.
- Використовується промовляння тексту хором.
- Вихователь називає гру, знайомить із змістом, підкреслює смисловий зміст кожного персонажу.
- Вихователь іноді виконує роль ведучого.
- Діти повинні виконувати правила гри.
- Всі діти протягом року виконують ведучу роль.
- Гра закінчується аналізом виконання правил і загальної оцінки.
- «У ведмедя у бору», «Струмочок», «Знайди собі пару».
- Загальна тривалість рухливої гри дошкільнят цієї групи 8-10 хв, кількість повторень 3-5 раз.

Старша група (вік дітей 5-6 р.)

- Використовуються різноманітні складні дії.
- Використовується більше безсюжетних ігор та ігор з елементами змагань.
- Діти повністю все готують до гри.
- Активна участь дітей у розподіленні ролей виборі ведучих.
- Пояснення гри проводиться перед її проведенням.
- Правила складні, вимагають від дітей більш точного їх виконання.
- Безпосередня участь вихователя у грі не обов’язкова.
- Відповідальні ролі виконують діти.
- Вихователь керує всім ходом гри, нагадує правила, слідкує за їх викона правильністю виконання рухів.

- Ігри для старшої групи: Наприклад, біг зі зміною темпу («Ми веселі діти», «Квач»), кидання та ловлення м'яча («Підкинь і злови», «Не давай м'яч»), стрибки («Снігурі та кіт», «Вудочка»); розподіл на підгрупи іграх («Садіння картоплі», «Чия ланка швидше збереться).

Старша група (вік дітей 5-6 р.)

- Дітей вчать самостійно проводити і організовувати ігри з нескладними правилами.
- Вихователь спочатку повністю розповідає зміст гри від початку до кінця, а потім по запитанням закріплює.
- Характер взаємовідносин - колективна відповідальність, взаємо підтримка.
- Правил гри-3-4, ролей-1-4.
- Керівництво грою здійснюється у двох напрямках:

- самостійне проведення гри дітьми,
- вихователь проводить гру сам.

- Об’єктивний аналіз результатів гри.
- Тривалість гри 10-15 хв., повтор. гри-4-6 разів.
- («Хитра лисиця», «Веселка», «Не спи, не позіхай!»).

Вихователь підбирає ігри відповідно до мети, яку поставив:

- формування певних рухових навичок, виховання витримки, сміливості, організованості тощо. Визначення й конкретизація загальної мети запобігають випадковості у доборі ігор. Одна й та сама мета може ставитися в різних іграх. Наприклад, рухові навички у метанні в ціль удосконалюються в різних іграх: «Серсо», «Влучи в обруч», «Мисливці і зайці», але конкретизуються у вигляді різних зрозумілих і цікавих завдань. У грі «Влучи в обруч» пропонується влучити м'ячем у нерухому горизонтальну ціль, а у грі «Мисливці і зайці» - у ціль, що рухається. По суті, удосконалюється одна й та сама рухова навичка, але умови виконання різні.

- Успіх гри значною мірою визначається правильною організацією дітей. Перед тим як пояснювати нову гру, слід повторити з дітьми найскладніші для них рухи. Наприклад, перед початком гри «Хто швидше до прапорця» діти
- повторюють підлізання під дугу, а потім уже вихователь розповідає правила гри.

Важливий момент у керівництві грою –

- дозування рухів, особливо в іграх з бігом, лазінням, стрибками. Тривалість безперервного бігу зі швидкістю вище середньої для дошкільнят цієї групи становить 30-35 с за одне повторення гри. Кількість повторень залежить від її змісту, але не повинна перевищувати 4-6 разів. Між повтореннями – короткі паузи для відпочинку. Дуже важливо регулювати навантаження в рухливих іграх взимку, коли одяг заважає рухам. Потрібно стежити, щоб діти не перегрівалися і не втомлювалися. Загальна тривалість рухливої гри 10-12 хв.

Класифікація рухливих ігор
За складністю

Класифікація ігор за складністю	Характеристика	Приклади
Ігри з простими правилами	само правило підказує дії у грі	*«Поїзд»* *«Конячки»* *«Лови»*
Ігри зі складними правилами	ігри вимагають певного способу дій, місця дії й часу	«Козачок» «З купини на купину» «Ведмідь та бджоли»

Класифікація рухливих ігор залежно від характеру ігрових дій

Сюжетні	За сюжетом	*„Вовк во рву” „Гуси-лебеді”*
Несюжетні	Без сюжету	*«Пролізь в обруч», «Добіжи до прапорця»*
Ігорові вправи	(в середньому і старшому віці)	Стрибки зайчика, рухи лисички і т. д.
Ігри-естафети		«Біжіть до прапорця», «Хто перший?», «Чия ланка швидше збереться»
Ігри з елементами спорту		*«Городки», «Волейбол»*

Ігрові вправи

Сюжетного характеру	Наявний сюжет	*«Ведмідь на завваленому дереві»* (повзання по лаві) *«Мавпочки»* (по гімнастичній стінці)
Несюжетного характеру	Відсутній сюжет	«Пролізь в обруч» «Добіжи до прапорця» (в основі вправ дії з предметами)

Ігри-естафети

За кількістю завдань	*-прості* *-складні*	
За характером пересування	*-лінійні* *-зустрічні*	«Добіжи до прапорця» «Переправа»
За способом дій учасників	*-колективний* *-індивідуальний* *-парний*	По 3-4 гравці і більше По 1 грацю По 2 гравця
За змістом та характером завдань	*-тематичні* *-несюжетні* *-комічні*	За певною тематикою Без певного сюжету З комічним сюжетом

Наприклад:

- **Наприклад: «***Передача м'яча над головою»* – це проста, лінійна, колективна.
- Несюжетна гра-естафета. «*Хто більше набере води»* (перенесення води ложкою з оббіганням перешкод і пролізанням під мотузкою на висоті очей дитини засобом прогнувшись) – це складна, лінійна, парна і кількісна естафета.

Класифікація рухливих ігор за ступенем фізичного навантаження

Великої рухливості	***«Жаби і чапля», «Рибалка і рибки»***
Середньої рухливості	*хороводи, «Море хвилюється»*
Малої рухливості	*«Кого не стало?» «Знайди і промовчи»*

Класифікація рухливих ігор за ознакою переважаючого руху

Ігри з ходьбою, бігом, рівновагою	«Два Морози»
Ігри з борсанням та ловлею предметів	«Мисливці і зайці»
З повзанням і лазінням	«Діти і вовк»
Із стрибками	«Горобчики»
На орієнтування в просторі	*«Жмурки»*, *«Знайди і промовчи»*

Класифікація українських рухливих ігор

Сезонно-обрядові ігри	**«Подоляночка»**
Побутові народні ігри	*«Гусі-лебеді»* *«Гра в коваля»*
Ігри-ловилки	«Квач»
Ігри-забави і ігри атракціони	*перетягування канатів, катання на каруселях*

Методика проведення рухливих ігор

- **ВИБІР ГРИ.**
- добираються ігри відповідно до виховних завдань,
- зміст рухливих ігор має відповідати рівневі розвитку
- дитини,

- Враховувати вікові особливості, стан здоров’я,
- підготовленість, місце гри у режимі дня,
- враховувати ступінь організованості дітей, їхню
- дисциплінованість.

- На вибір гри впливає пора року, стан погоди, місце
- проведення, сюжет має відповідати порі року («Два
- Морози»- взимку, «Ловіння мавпи» влітку).

Підготовка до проведення гри:

- вихователь продумує її зміст і методику проведення, складає конспект,
- вихователь готує місце для рухливої гри, фізкультурний інвентар,
- іграшки та атрибути.

- **ОРГАНІЗАЦІЯ ГРАВЦІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ГРИ.**

- викликати інтерес до гри (прочитати вірші, показати дітям приладдя,
  - іграшки),
- правильно розмістити дітей при поясненні(молодших-так як треба для гри, старших вишикувати в шеренгу півколом, зібрати зграйкою),
- **мол.гр.**- вихователь робить усі пояснення у ході гри,
- **ст.гр.**- повідомляє назву, розкриває зміст, повідомляє правила до початку гри.

- Пояснення змісту і правил гри має бути стислим, точним, емоційним, велике значення надається інтонації. Успіх гри залежить від вдалого розподілу ролей:

- **мол. гр.**- вихователь спочатку бере на себе виконання головної ролі, потім доручає роль дітям,
- **ст. гр**.- вихователь спочатку пояснює гру, потім розподіляє ролі і розміщує дітей.

ПРОВЕДЕННЯ ГРИ ТА КЕРІВНИЦТВО ГРОЮ:

- ігровою діяльністю дітей керує вихователь, чим менші діти, тим активніше виявляє себе педагог.
- вихователь робить вказівки як у ході гри, так і
- перед її повторенням,
- він оцінює дії і поведінку дітей;
- вихователь спостерігає за загальним станом і самопочуттям кожної дитини;
- вихователь регулює фізичне навантаження, яке має збільшуватися поступово.
  - Ігри великої рухливості повторюються 3-5,спокійніші 4-6 разів.
  - Паузи між повтореннями 0,5-1хв.
  - Загальна тривалість рухливої гри поступово збільшується-з 5 хв. у молодших групах, до 15 хв. у
  - Старших групах.